

POŽAR PLOVILA NA VEZU – ODGOVORNOST ZA ŠTETU

VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Presuda broj: Rev-20/08-2 od 2. srpnja 2008.

Vijeće: Ivan Mikšić kao predsjednik vijećate

Vlatka Potočnjak Radej, Gordana Gasparini, Aleksandar Peruzović i dr. sc. Ivan Kaladić kao članovi vijeća

Predmet spora je zahtjev za naknadu štete koju je tužitelj pretrpio zbog požara na njegovom plovilu koje je u trenutku štetnog događaja bilo na suhom vezu u lučici tuženika. Tužitelj tvrdi da je tuženik propustio pravovremeno uočiti požar koji je nastao na tužiteljevu plovilu i nije poduzeo odgovarajuće mjere radi gašenja požara. Znači, tužitelj smatra da tuženi nije vršio svoju dužnost čuvanja lučice. Utvrđeno je da je najvjerojatnije požar nastao zbog toga što je tužitelj ostavio bez nadzora uključen potrošač električne energije (ispravljač za punjenje akumulatora). Sud smatra da u postupanju tuženika nije bilo propusta koji su u uzročno posljedičnoj vezi s nastalom štetom, pa je odbio tužbeni zahtjev. Istaknuo je da se prema odredbi čl. 154. st. 1. ZOO-a¹ krivnja štetnika za nastanak štete pretpostavlja, ali u ovom slučaju je utvrđeno da na strani tuženika nije bilo krivnje za nastanak tužiteljeve štete jer bi do nje došlo i u slučaju ranijeg uočavanja požara na tužiteljevom plovilu od strane tuženikovog radnika – čuvara. Nije se moglo očekivati od tuženikovog čuvara da bude neprekidno uz tužiteljevo plovilo, a da je i primijetio izbijanje požara na tužiteljevom plovilu, zbog brzine širenje požara, materijala od kojeg je sačinjeno polovilo i ugrađenog gorivog materijala u njemu te vjetra ne bi uspio ugasiti požar. Zbog toga je sud zaključio da nepravovremeno uočavanje požara na tužiteljevom plovilu od strane tuženikovog radnika (čuvara u lučici) nije u odgovarajućoj – adekvatnoj uzročnoj vezi s uništenjem tužiteljevog plovila u tom požaru.

Predmet spora je zahtjev za naknadu štete koju je tužitelj pretrpio zbog požara na njegovu plovilu koje se u trenutku štetnog događaja nalazilo na suhom vezu u lučici tuženika. Tužitelj ističe da je radnik tuženika J. Z. spavao u čuvarskoj kućici te nije na valjan način vršio svoju dužnost čuvanja lučice, odnosno imovine članova tuženika. Čuvar se probudio tek na intervenciju građanina I. M., a vatrogasci su pozvani kad je požar uznapredovao i plovilo je bilo potpuno uništeno. Tužitelj smatra da bi se požar mogao ugasiti, a šteta na plovilu bi bila neznatna da je radnik tuženika savjesno obavljao svoju dužnost i požar na plovilu ranije i na vrijeme uočio.

¹ U ovom sporu sud je primijenio odredbe Zakona o obveznim odnosima, Narodne novine broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99.

U postupku pred nižestupanjskim sudovima je utvrđeno da je tužitelj član društva tuženika koji je kao tadašnja društvena sportska organizacija statutom propisao da je njegova djelatnost i organiziranje čuvarske službe za čuvanje imovine društva te imovine članova društva koja se nalazi u lučici društva, uz obvezu članova društva da pored članarine plaćaju i naknadu za pravo korištenja veza. Tijekom noći izbio je požar na tužiteljevom plovilu koje se nalazio na obali u krugu lučice tuženika, te je tužiteljevo plovilo u cijelosti uništeno od požara. U postupku je utvrđeno da uzrok požara na tužiteljevom plovilu nije moguće sa sigurnošću utvrditi, a najvjerojatniji uzrok požara je ostavljen od strane tužitelja uključen bez nadzora potrošač električne energije – ispravljač za punjenje akumulatora. U postupku je utvrđeno da je tijekom navedene noći čuvarsku službu u lučici tuženika obavljao radnik tuženika – čuvar J. Z., a dojavu požara na tužiteljevom plovilu izvršio je građanin I. M. Požar je izbio na krmenom dijelu tužiteljeva plovila, što tuženikov radnik nije mogao uočiti ni uz pažnju dobrog gospodarstvenika, već ga je mogao uočiti tek kada se rasplamsao i kada je uspješnost intervencije bila minimalna uslijed brzine sagorijevanja plastične izvedbe plovila, dosta ugrađenog gorivog materijala (drveni ormari i klupe, pamučne zavjese, plišani krevet za četiri osobe, platnena tenda, dva izvora plina) te vjetra.

Ocijenivši da u postupanju tuženika nije bilo propusta koji bi bili u uzročno posljedičnoj vezi s nastalom štetom, nižestupajski sudovi (Općinski sud u Splitu, presuda broj: P-1605/88 od 2. rujna 2005. te Županijski sud u Splitu, presuda broj GŽ-5329/05 od 27. rujna 2007.), odbili su tužbeni zahtjev.

Protiv pravomoćne drugostupajnske presude pravovremenu, dopuštenu i potpunu reviziju izjavio je tužitelj zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava s prijedlogom da se nižestupajnske odluke ukinu i predmet vrati prvostupajnskom sudu na ponovno raspravljanje i odlučivanje. Tuženik na reviziju nije odgovorio.

Revizija tužitelja odbijena je kao neosnovana.

Suprotno tvrdnji revidenta, Vrhovni sud Republike Hrvatske (u nastavku VSRH) je zaključio da prvostupajnska presuda ne proturječi sama sebi, ista nije nejasna te nije ostvarena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 11. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", broj 53/91, 91/92, 112/99, 117/03 – dalje u tekstu: ZPP).

VSRH je istaknuo da nije sporno u ovom predmetu da su stranke bile u ugovornom odnosu koji je sadržavao i elemente ugovora o ostavi uz naknadu. U smislu odredbe čl. 714. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99 – dalje u tekstu: ZOO) ostavoprimec je dužan čuvati stvar kao svoju vlastitu, a ako je ostava uz naknadu, kao dobar privrednik odnosno dobar domaćin.

U konkretnom slučaju nisu ispunjene pretpostavke za nastanak tuženikove odštetne odgovornosti. Tuženik u konkretnom slučaju nije prouzročio požar na tužiteljevom plovilu, niti ga tužitelj za to tereti. Naime, tužitelj tereti tuženika za propust u pravovremenom uočavanju požara koji je nastao na tužiteljevom plovilu i nepoduzimanja odgovarajućih mjera radi gašenja toga požara, jer smatra da bi u slučaju pravovremenog uočavanja požara i poduzimanja odgovarajućih mjera požar bio ugašen, te da bi na plovilu nastala samo neznatna šteta.

VSRH smatra da su nižestupanjski sudovi pravilno zaključili da tužitelj u ovom sporu nije dokazao da je zbog propusta tuženika u konkretnom slučaju došlo do potpunog uništenja tužiteljevog plovila. Od tuženikovog čuvara nije se moglo očekivati da bude neprekidno uz tužiteljevo plovilo, a da je isti i primijetio izbijanje požara na tužiteljevom plovilu, zbog brzine širenja požara zbog materijala od kojeg je sačinjeno plovilo i ugrađenog gorivog materijala u njemu, te vjetra, ne bi uspio ugasiti požar. Stoga nepravovremeno uočavanje požara na tužiteljevom plovilu od strane tuženikovog radnika – čuvara nije u adekvatnoj uzročnoj vezi s uništenjem tužiteljevog plovila od nastalog požara na njemu.

Odredbom čl. 154. st. 1. ZOO-a propisano je da tko drugom uzrokuje štetu dužan je naknaditi je ako ne dokaže da je šteta nastala bez njegove krivnje. Iz sadržaja te zakonske odredbe proizlazi da je njome propisan kriterij pretpostavljene krivnje, a ta odredba na odgovarajući način primjenjuje se i na odgovornost za štetu nastalu u okviru ugovornog odnosa (čl. 269. ZOO). Prema ocjeni VSRH u ovom slučaju je utvrđeno da na strani tuženika nije bilo krivnje za nastanak tužiteljeve štete, jer bi do nje došlo i u slučaju ranijeg uočavanja požara na tužiteljevom plovilu od strane tuženikovog radnika čuvara.

VSRH je zaključio da nisu ostvareni istaknuti revizijski razlozi, pa je revizija odbijena kao neosnovana prema čl. 393. ZPP-a.

Dr. sc. Vesna Skorupan Wolff, znanstveni savjetnik
Jadranski zavod Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Zagreb

Summary:

FIRE ON THE VESSEL ON BERTH – LIABILITY FOR DAMAGES

The matter in dispute is the request for the damages suffered by the plaintiff due to fire on the vessel, which was at the time of the damaging event on dry berth in the defendant's marina. The plaintiff claims that the defendant failed to early enough observe the fire that occurred on the plaintiff's vessel and to undertake adequate fire-fighting measures. It may not have been expected of the defendant's guard to uninterruptedly stay by the plaintiff's vessel. Even if he had noticed the fire on the vessel, he would not have been able to extinguish it due to the speed at which the fire spread, the material the vessel was built from and the built-in burnable material, as well as the wind. Hence the courts judges that the untimely observing of the fire on the plaintiff's vessel by a member of the defendant's staff (guard in the marina) does not stand in an appropriate (adequate) causal link with the wrecking of the plaintiff's vessel in the fire.